

Är föräldrar till barn med neuropsykiatriska diagnoser barnmisshandlare och sexualförbrytare?

I Läkartidningen 42/00 (sidorna 4704-10) kritiserar Magnus Kihlbom, barnpsykiater och psykoanalytiker, DSM-systemet för det behavioristiska och individcenterade sättet att se på människor, och förespråkar ett mer fenomenologiskt diagnossystem – framför allt baserat på förståelse av symtomen. Utifrån detta perspektiv diskuterar Kihlbom de neuropsykiatriska diagnoserna – främst ADHD och DAMP.

Snålblåst kring neuropsykiatrin

Man kan lätt konstatera att det idag återigen blåser snålblåst kring neuropsykiatri och neuropsykologi – framför allt genom sociologen Ewa Kärfves både oseriösa och hätska angrepp på neuropsykiatri i allmänhet och professor Christopher Gillberg i synnerhet genom en mängd inlägg i olika massmedier. I denna debatt missar inte Magnus Kihlbom att haka på.

Trots att det idag finns ett överväldigande forskningsmaterial som visar på kopplingen mellan störningar i hjärnan (inte minst i frontalloberna) och olika beteendemanifestationer – allt från svårigheter att planera till våldsam aggressivitet – lyckas jag inte hitta en enda referens på detta i Kihlboms litteraturlista.

Tvärtom varnas i artikeln för antagandet att ett samband mellan hjärnfunktion och beteende skulle tyda på en primär biologisk störning.

Däremot lyckas Kihlbom med konststycket att hitta flera publikationer (varav några med tveksam vetenskaplig bakgrund), som visar på en koppling mellan neuropsykiatriska diagnoser och föräldrars missbruk, barnmisshandel och sexuella övergrepp i familjen.

Man merkt die Absicht.

Ett hån mot föräldrarna

Kihlbom citerar också några undersökningar som visar att ADHD är vanligare i fattigare områden och bland låginkomsttagare – förmodligen för att åter visa miljöns betydelse.

Även om det troligen förekommer sexuella övergrepp även i familjer med barn med neuropsykiatriska diagnoser – liksom att barnmisshandel i dessa

familjer kan vara en riskfaktor – känns det som ett hån mot alla föräldrar till barn med ADHD/DAMP, Aspergers syndrom, Tourettes syndrom och autism att se dessa som potentiella sexualförbrytare eller barnmisshandlare.

Ingen skulle göra motsvarande koppling mellan barn med diabetes och deras föräldrar – även om jag är helt övertygad om att man även här kan hitta olämpliga föräldrar.

Skador kan uppstå i hjärnan

Uppenbarligen är det fortfarande svårt för många inom psykiatrin att acceptera att skador och störningar inte bara kan uppstå i hjärta och lever utan även i hjärnan – och att föräldrar inte bär skuld till allt som drabbar barn.

Att det dessutom finns ett kausalt samband mellan olika neuropsykiatriska diagnoser och låg inkomst är knappast märkligt. Det är allmänt känt att den genetiska faktorn är stor vid denna typ av problem.

Eftersom svårigheter med koncentration, perception, språk och kognition innebär problem med inläring, och därmed också studier, leder detta i många fall till svårigheter och misslyckanden på arbetsmarkanden med

Vem tjänar på att föräldrar till barn med neuropsykiatrisk diagnos skuldbeläggs?

låga inkomster som följd. Att det i detta också ligger en ökad risk för missbruk är uppenbart.

Psykodynamisk dominans

Däremot har Kihlbom helt rätt i konstaterandet att psykologiska faktorer kommit i bakgrunden för medicinska – framför allt när det gäller hjälp och stöd.

Men detta beror främst på att den fenomenologiska – framför allt den psykodynamiska – synen på denna problematik varit helt dominerande inom psykiologin, och sällan medfört något positivt för barn eller familjer. Ofta tvärtom.

Jag vet inte om det skett någon förändring idag. Förre sa alltid en psykodynamiker: »Orsaken till barnets problem är föräldrarna.» Idag säger samme psykodynamiker: »Barnet kan ha en biologisk bakgrundsproblematik, men orsaken till barnets problem är föräldrarna.»

Den senare synen kallas då interaktionistisk och förespråkas av Magnus Kihlbom.

Lennart Lindqvist

leg psykolog, förälder till ett barn med neuropsykiatrisk problematik, Kalmar